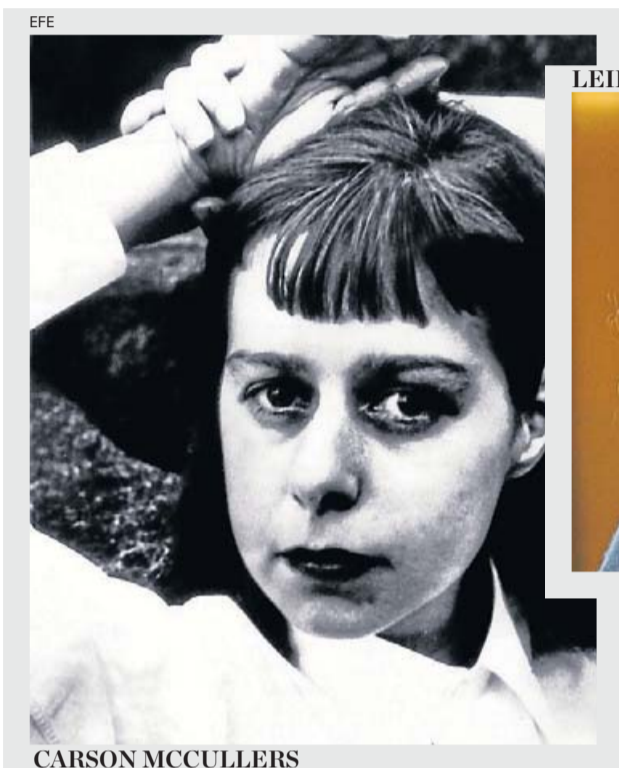

Que la prosa no soni prosaica

El món potser giraria més rodó si no ens prenguéssim cap ofici com un ofici menor

Les cròniques periodístiques són una forma d'art

“No crec que el periodisme sigui un ofici menor, una mena d'escriptura de baix voltatge que requereix una creativitat de segona mà. És cert que bona part del que es publica consisteix en textos que són al periodisme el mateix que els productes dietètics a la gastronomia: un simulacre d'experiència culinària. Però si em pregunten sobre la pertinència d'aplicar l'escriptura creativa al periodisme, responc amb estupefacció: que no vivim els periodistes d'explicar històries? I, doncs, hi ha cap altra manera desitjable d'explicar-les que no sigui explicar-les bé?”

Són paraules de l'admirada cronista argentina Leila Guerriero. “No crec en les cròniques que es preocupen pel què i es desenten del com -afegeix-. No crec en les cròniques que no s'alimenten de la poesia, el cine, la música, les novel·les. Del còmic i de sor Juana Inés de la Cruz. De Cheever, Quevedo, David Lynch, Wong Kar-Wai, Koudelka i Cartier-Bresson. No crec que valgui la pena escriure-les, no crec que valgui la pena llegir-les i no crec que valgui la pena publicar-les. Perquè no crec en cròniques que no tinguin fe en allò que són: una forma d'art”. (*Zona de obras*, Círculo de Tiza, 2014).

Les idees creixen, els capolls broten i el somni floreix

Guerriero em fa pensar en una autora immensa, Carson McCullers, quan deia: “La paraula *prosa* no m'agrada; és massa prosaica. La bona prosa hauria d'estar fusionada amb la llum de la poesia; la prosa hauria de ser com la poesia, i la poesia hauria de tenir sentit, igual que la prosa”. McCullers també parlava d'art quan parlava d'escriure: “L'autor no sol ser conscient de les dimensions de la seva obra d'art fins que no l'acaba. És com un somni que floreix. Les idees creixen, els seus capolls broten silenciosament i, a mesura que l'obra progressa, apareixen dia rere dia infinites il·luminacions. Una llavor creix en l'escriptura igual que en la natura. La llavor d'una idea es desenvolupa tant a través del treball com de l'inconscient, i de la lluita que té lloc entre l'un i l'altre”. (*Entre la solitud i el somni*, L'Altra Editorial, traducció d'Alba Dedeu, 2017).

La feina ben feta o l'ambició de deixar un bon exemple

Però fer art en majúscules no és una opció a l'abast de tothom. Només uns quants -uns pocs- noms de ca-

da generació produiran una obra artística que resistirà el desgast del temps i es mantindrà actual durant dècades o segles. El filòsof Javier Gomá ens adverteix que hi ha una segona via per lluitar contra la caducitat humana: una via més universal, perquè ens interpel·la a tots sense excepció. Es tracta de “produir amb la pròpia vida una imatge exemplar i lluminosa, digna de perdurar molts anys després de la mort en la memòria dels homes”.

Gomá ens anima a llegir als qui ens sobrevisquin una imatge que mereixi un lloc en el record dels altres, amb independència que després la memòria col·lectiva tan sols sigui capaç de retenir un nombre reduït de noms, i que el nostre quedi enterrat en l'oblit. Ell opina que hem d'entendre l'existència com “la lenta gestació d'un exemple pòstum”. I així ho defensa en el llibre *La imagen de tu vida*, publicat per Galaxia Gutenberg.

Conrear una imatge memorable vol dir, suposo, fer el que hàgim de fer de la millor manera possible. Cuidant cada detall com si ens hi anés qui sap què (l'honor pòstum, posem per cas). Prenent-nos seriosament el nostre ofici i el seu voltatge. Tant si som cirurgians com si fem feines menys arriscades com ara escriure cròniques periodístiques o retransmetre partits de futbol. I sí, dic això per poder acabar l'article amb un “gràcies, Puyal”. ♦♦

Moda paradoxal

Tothom que tingui a casa un diccionari dels costums universals o una història de la vida privada -la millor, la de Philippe Ariès i Georges Duby, a Taurus- deu saber que la moda dels banys a la platja no té més de 150 anys d'antiguitat, pel cap alt. Podem estar segurs que tots els pobles que tenien mar i rius s'hi banyaven al bon temps, o de tant en tant, quan no hi havia aigua corrent a les cases. Però això d'anar a la platja a estirar-se com un llangardaix, hores i hores, és una moda relativament nova al món, sobretot si un compta la vida de la humanitat per segles i no per minuts com ara tothom s'ha acostumat a fer a causa de les noves tecnologies.

En realitat, passar calor en una platja abrasadora té un sentit molt escàs, tant si es mira des del punt de vista de la salut de la pell i del cos, com si es mira des del punt de vista de la progressió espiritual i cultural d'una persona. A la platja, per exemple, és quasi impossible llegir el diari, fins i tot un llibre, a causa del vent i de com el sol fa brillar el paper i enlluerna el lector. Un es pot ficar a l'aigua, naturalment, que sol resultar agradable, i pot nedar, costum molt sa segons els traumatòlegs perquè estira la columna vertebral i estalvia els pinçaments molestos.

Però, al costat d'aquests avantatges, ¿no és plena, l'activitat de prendre banys de mar, d'inconvenients, adversitats i infortunis? La pell s'asseca; el remei contra aquest mal consisteix a embetumar-se amb pomades molt pudentes; la mainada fa xivarri (i els pares, tan feliços, en nom d'un Rousseau que potser no han llegit mai); uns veïns posen la ràdio a tot drap per amargar-nos l'estada (els uns s'incomoden perquè hi senten música electrònica; els altres, pocs, perquè senten una simfonia de Beethoven); uns de més enllà fan tallades de meló o de síndria -les restes de les quals deixen amb alegria damunt la sorra-; i uns altres, tot jugant a la pilota o qualsevol cosa semblant us desfan la parada amb una puntada de peu de poca traça...

Després ve l'estol de venedors ambulants: ara n'hi ha que us ofereixen un mojito amb alcohol, que és la cosa menys higiènica quan un home o una dona es troben a 40 graus al sol; n'hi ha que, com als estadis de la Roma clàssica, venen fruita seca variada: això està bé, ni que sigui per fer honor a les pràctiques mercantils d'una civilització de pro; n'hi ha que us ofereixen rellotges de grans marques a preu de saldo (duren poc); i gairebé a ningú no se li acut d'oferir un bon barret de palla, dels que encara fan servir els pagesos a Catalunya, ells tan assenyats, colrats només de mitja cama i mig braç per avall.

Catalans! No caiguem en tòpics ni em modes tan modernes. Lloguem un apartament baratet a la muntanya -hom recomana més de mil metres d'altura-, passegem pel bosc, i seguem després, lleugerament cansats i relaxats, per llegir al'ombra regalada ara un poema de Carner, ara un altre de Sagarra. ♦♦

GETTY